

Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin, Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Benzer Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 3 Arkadaşının, Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının ve İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Anayasa Komisyonları Raporları (2/567, 1/566, 2/404, 2/455, 2/461)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla

Hasan Korkmazcan
Denizli

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

Nejat Arseven

Ankara

Mümtaz Soysal

Zonguldak

Mustafa Kamalak

K. Maraş

Turhan Güven

İçel

Hikmet Sami Türk

Trabzon

M. Seyfi Oktay

Ankara

M. Oltan Sungurlu

Gümüşhane

Ahmet İyimaya

Amasya

Atila Sav

Hatay

GEREKÇE

Anayasamızın parti kurma, partilere girme ve partilerden çıkmayı düzenleyen 68 inci maddesinin 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilmesiyle yükseköğretim elemanları ile öğrencilerinin siyasî partilere üye olabilmelerine yönelik düzenlemeler hükme bağlanmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliğe uyum sağlanması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesinin değiştirilmesini zorunlu hale getirmektedir.

Siyasî parti grupları temsilcilerinden oluşan özel komisyonun vardığı mutabakat sonucu hazırlanıp grup temsilcisi milletvekilleri tarafından imzalanan teklifimiz bu amaçla hazırlanmıştır.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1139/169

6.1.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.12.1996 tarihinde kararlaştırılan “Yükseköğretim Kanununun 59 uncu, Siyasî Partiler Kanununun 11 inci Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi ile Siyasî Partiler Kanununun 11 inci maddesinde yükseköğretim elemanları ile yükseköğretim öğrencilerine siyasî partilere üye olma yasağı bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 68 inci maddesinde, 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, yükseköğretim elemanları ile yükseköğretim öğrencilerine siyasî partilere üye olma imkânı getirildiğinden, sözü edilen bu değişikliklerin kanunların ilgili maddelerine yansıtılması amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 68 inci maddesinde yapılan değişiklikle, yükseköğretim kurumları öğretim elemanları ve yükseköğretim öğrencilerine sayisî partilere üye olma olanağı getirilmiş olduğundan, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun, siyasî partilere üye olma yasağı getiren 59 uncu maddesinde, bu düzenlemeye paralel olarak değişiklik yapılmıştır.

Ancak, yükseköğretim elemanlarının, siyasî partiye üye olma durumunda, gerek yükseköğretim kurumlarında ve gerekse siyasî partilerde uyacakları esaslar da maddede gösterilmiştir.

Madde 2. – Anayasada yapılan değişiklik doğrultusunda 2547 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle yükseköğretim elemanları ile yükseköğretim öğrencilerine siyasî partilere girme olanağı getirildiğinden, bu düzenlemeye paralel olarak 2820 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde değişiklik yapılmış ve yine Anayasada yapılan değişikliğe uygun olarak siyasî partilere üye olma yaşı 21’den 18’e indirilmiştir.

Madde 3. – Yürürlük maddesidir.

Madde 4. – Yürütme maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 59 UNCU, SİYASÎ PARTİLER KANUNUNUN 11 İNCİ MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi ile madde başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasî partilere üye olma ve görev alma

Madde 59. – Yükseköğretim Kurumlarının her düzeydeki öğretim elemanları, siyasî partilere önceden izin almaksızın üye olabilirler. Yükseköğretim Kurumlarındaki görevlerini aksatmamak kaydıyla siyasî partilerin merkez organlarında görev alabilirler. Ancak, herhangi bir siyasî partiye üye olan öğretim elemanları, üye kayıt tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu durumlarını bağlı buldukları kuruma yazılı olarak bildirmek zorundadırlar. Bu durumdaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Üyesi, rektör, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürü ve bölüm başkanı olamazlar ve bunların yardımcılıklarına seçilemezler.

Siyasî partilere üye olma şartlarını taşıyan yükseköğretim öğrencileri siyasî partilere üye olabilirler.

Siyasî partilere üye olan yükseköğretim elemanları ve yükseköğretim öğrencileri, yükseköğretim kurumları içinde ve bunlarla ilgili bina, tesis ve her türlü bağlantılarında siyasî faaliyette bulunamazlar ve siyasî propaganda yapamazlar.”

MADDE 2. – 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “Yirmibir” sözcüğü “Onsekiz” olarak; ikinci fıkrasının (a) bendinde geçen “öğrenciler” sözcüğü “yükseköğretim öncesi öğrencileri” şeklinde değiştirilmiş, yine aynı bentte geçen “Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu Üyeleri” ibareleri bent metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

T. Tayan

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı V.

Işıl Saygın

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı V.

B. Aksoy

Devlet Bakanı V.

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

N. Kurt

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı V.

Ş. Kazan

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

<i>Deniz Baykal</i>	<i>Önder Sav</i>	<i>Nihat Matkap</i>
Antalya	Ankara	Hatay
<i>Prof. Dr. Oya Araslı</i>	<i>Adnan Keskin</i>	<i>Eşref Erdem</i>
İçel	Denizli	Ankara
<i>Atıla Sav</i>	<i>A. Haydar Şahin</i>	<i>Nezir Büyükcengiz</i>
Hatay	Çorum	Konya
<i>Mahmut Işık</i>	<i>Ayhan Fırat</i>	<i>A. Güryüz Ketenci</i>
Sivas	Malatya	İstanbul
<i>A. Rıza Bodur</i>	<i>Altan Öymen</i>	<i>M. Seyfi Oktay</i>
İzmir	İstanbul	Ankara
<i>Ercan Karakaş</i>	<i>Zeki Çakıroğlu</i>	<i>Metin Arıfağaoğlu</i>
İstanbul	Muğla	Artvin
<i>Yusuf Öztop</i>	<i>Erol Çevik</i>	<i>Yılmaz Ateş</i>
Antalya	Adana	Ankara
<i>Ali Topuz</i>	<i>Bekir Kumbul</i>	<i>A. Güven Gürkan</i>
İstanbul	Antalya	İzmir
<i>Murat Karayalçın</i>	<i>Hikmet Çetin</i>	<i>Sabri Ergül</i>
Samsun	Gaziantep	İzmir
<i>Algan Hacaloğlu</i>	<i>Ahmet Küçük</i>	<i>Celal Topkan</i>
İstanbul	Çanakkale	Adıyaman
	<i>Mustafa Kul</i>	
	Erzincan	

GENEL GEREKÇE

26 Temmuz 1995 tarih ve 22355 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4121 sayılı Kanun ile, 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Dördüncü Bölümündeki siyasî haklar ve ödevlere ilişkin hükümler arasında yer alan 68 inci maddede değişiklik yapılarak, yüksek öğretim elemanları ile yüksek öğretim öğrencilerinin siyasî partilere üye olabilmeleri hükme bağlanmıştır.

Anayasada yapılan bu değişikliklere uygulama kabiliyeti kazandırılabilmesi için 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda değişiklik yapılması amacıyla bu teklif hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 26.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanunla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 68 inci maddesinde yapılan değişikliğe koşut olarak, yüksek öğretim öğrencileri ile yükseköğretim elemanlarına siyasî partilere üye olabilme imkânı sağlanmıştır.

Madde 2. – Yürürlükle ilgilidir.

Madde 3. – Yürütmeye ilgilidir.

ANTALYA MİLLETVEKİLİ DENİZ BAYKAL VE 30 ARKADAŞININ TEKLİFİ
**YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1. – 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Siyasî partilere üye olma

Madde 59. – Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları ile her düzeydeki öğrenciler siyasî partilere üye olabilirler. Ancak yüksek öğretim elemanları, siyasî partilerde merkez organları dışında kalan parti görevi alamazlar.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Murat Başesgioğlu
Kastamonu

M. Cumhur Ersümer
Çanakkale
Zeki Çakan
Bartın

Mahmut Oltan Sungurlu
Gümüşhane

GEREKÇE

4121 Sayılı Kanunla T.C. Anayasasında yapılan değişikliğe paralel olarak Yükseköğretim Kurumları elemanları ile Yüksek Öğretim Öğrencilerine Siyasî Partilere üye olabilmeye imkânı getirilerek Fakülte yönetiminde görev alanların bu imkânlardan yararlanamayacakları hükme bağlanmıştır.

**GÜMÜŞHANE MİLLETVEKİLİ M. OLTAN SUNGURLU VE 3 ARKADAŞININ
TEKLİFİ**

**2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 4.11.1981 tarihli ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 59. – Yükseköğretim Kurumlarındaki her düzeydeki öğretim elemanları siyasî partilere veya bunların yan kuruluşlarına, dernek veya vakıflara önceden izin almaksızın üye olabilirler. Ancak, öğretim elemanları üyesi buldukları siyasî partilerin merkez organları dışında herhangi bir sıfatla görev alamazlar. Gerek öğretim elemanları ve gerekse öğrencileri üniversite kampüsü içerisinde siyasî amaçlı faaliyette bulunamaz ve propaganda yapamazlar, siyasî görüş ve düşüncelerini empoze edemezler. Herhangi bir siyasî partiye üye olan öğretim elemanları, bu durumlarını, üye kayıt tarihinden itibaren en geç bir ay içinde eleman bulunduğu fakülte dekanlığı ile üniversite rektörlüğüne bildirmek zorunda olup, üniversite ve fakülte yönetiminde görev alamaz, müdür, bölüm başkanı, dekan ve yardımcısı, rektör ve yardımcısı görevlerine aday olamaz ve bu görevlere atanamazlar.

Yükseköğretim Kurumlarının her derecedeki öğrencileri üyesi buldukları siyasî parti veya yan kuruluşu, dernek veya vakıfla ilgili olarak üniversite kampusu içine herhangi bir kitap, gazete, broşür, beyanname, rozet ve parti amblemi vesaire gibi propaganda amaçlı doküman getiremez, dağıtamaz, takamaz veya yanında bulunduramazlar. Bu fıkra hükümleri öğretim elemanları haklarında da uygulanır.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Siyasî Partiler Kanunu ile Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa önerimiz, gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını saygıyla arz ederiz.

DSP Genel Başkanı	DSP Grup Başkanvekili	
<i>Bülent Ecevit</i>	<i>Metin Bostancıoğlu</i>	<i>H. Hüsamettin Özkan</i>
İstanbul	Sinop	İstanbul
<i>Prof. Dr. Hikmet Sami Türk</i>	<i>Emin Karaa</i>	<i>Ali Günay</i>
Trabzon	Kütahya	Hatay
	<i>Ali İliksoy</i>	<i>Prof. Dr. Nami Çağan</i>
	Gaziantep	İstanbul

GENEL GEREKÇE

23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanunla Anayasa'nın 68 inci maddesinde yapılan değişikliklerle siyasî partilere üyelik konusundaki çeşitli kısıtlamalar kaldırılmış ve demokratikleşme yolunda bazı yeni hükümler getirilmiştir. Bunlar arasında siyasî partilere üyelik yaşının 18'e indirilmesi, yüksek öğretim elemanlarına siyasî partilere üye olma ve merkez organlarında görev alma ile yükseköğretim öğrencilerine siyasî partilere üye olma haklarının tanınması da vardır.

Fakat Anayasa değişikliğinden bu yana bir yıla yakın bir zaman geçtiği halde; Siyasî Partiler Kanunu ile Yükseköğretim Kanununda bu yolda gerekli değişiklikler yapılmamıştır.

Yasa önerimiz, bu konuda Anayasa ile Siyasî Partiler ve Yükseköğretim Kanunları arasında gerekli uyum sağlanmaya yöneliktir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile Siyasî Partiler Kanununun 11 inci maddesi değiştirilerek, siyasî partilere üyelik yaşı 18'e indirilmekte ve siyasî partilere üye olamayacaklar, Anayasa'nın 68 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden belirlenmektedir.

Madde 2. – Bu madde ile Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi, Anayasa değişikliği doğrultusunda değiştirilerek, bir yandan yüksek öğretim kurumları öğretim elemanlarının siyasî partilere üye olabilmeleri ve merkez organlarında görev alabilmeleri, öbür yandan yükseköğretim kurumları öğrencilerinin siyasî partilere üye olabilmeleri ile ilgili esaslar düzenlenmektedir.

Madde 3. – Yasanın yürürlük tarihi gösterilmiştir.

Madde 4. – Yasayı yürütecek makam gösterilmiştir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT ECEVİT VE 7 ARKADAŞININ TEKLİFİ
SİYASİ PARTİLER KANUNU İLE YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA YASA ÖNERİSİ

MADDE 1. – 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 11 inci maddesinin 1 inci fıkrası ile 2 nci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

“Madde 11. – Onsekiz yaşını dolduran, medenî ve siyasî hakları kullanma ehliyetine sahip bulunan her Türk vatandaşı, bir siyasî partiye üye olabilir.

Şu kadar ki,

a) Hâkimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ve yüksek öğretim öncesi öğrenciler, siyasî partilere giremezler.”

MADDE 2. – 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 59 uncu maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

“Siyasî partilere üyelik olma ve görev alma

Madde 59. – Yükseköğretim Kurumlarının öğretim elemanları, siyasî partilere üye olabilirler; yüksek öğretim kurumlarındaki görevlerini aksatmamak kaydıyla, siyasî partilerin merkez organları ile onlara bağlı araştırma ve danışma birimlerinde görev alabilirler. Şu kadar ki, bu durumdaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyesi, rektör, dekan, enstitü ve yüksek okul müdürü ve bölüm başkanı olamazlar, onların yardımcılıklarına seçilemezler.

Yükseköğretim kurumlarının öğrencileri, siyasî partilere üye olabilirler.

Siyasî partilere üye olan öğretim üyeleri ve öğrenciler, yükseköğretim kurumları içinde siyasî faaliyette bulunamaz ve siyasî propaganda yapamazlar.”

MADDE 3. – Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

Esas No. : (1/566, 2/567, 2/404, 2/455, 2/461)

Karar No. : 4

21.1.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Yükseköğretim Kanununun 59 uncu, Siyasî Partiler Kanununun 11 inci Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/566) ile aynı mahiyetteki; Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/567), Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 30 Arkadaşının; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/455) ve İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının; Siyasî Partiler Kanunu ile Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa Önerisi (2/461)” Komisyonumuzun 16.1.1997 tarihli 5 inci Birleşiminde Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK temsilcisinin de iştirakiyle incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısı ile söz konusu 4 adet kanun teklifi çeşitli zamanlarda Başkanlıkça komisyonumuza "tali komisyon" olarak havale edilmiştir. Kanun tekliflerinden biri de (2/567) partiler arası ortak komisyon metnini oluşturmaktadır. Gerek Tasarı ve gerekse kanun teklifleri aynı mahiyette olup; gerekçelerinden de anlaşılacağı üzere; Anayasanın parti kurma, partilere girme, partilerden çıkmayı düzenleyen 68 inci maddesinin 23.7.1995 tarih ve 4121 sayılı Kanunla değiştirilmesi dolayısıyla yükseköğretim elemanları ve yükseköğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine imkân sağlayan düzenlemeleri kapsamaktadır.

Anayasa'da yapılan söz konusu bu değişikliklere uyum sağlanmasını amaçlayan ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesinde değişiklikler yapan aynı mahiyetteki Tasarı ve 4 adet kanun teklifi komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Komisyonumuzca yapılan görüşmelerde aynı mahiyette olması dolayısıyla Tasarı ve tekliflerin birleştirilerek, daha geniş kapsamlı olması sebebiyle de Tasarının müzakerelere esas alınması kararlaştırılmıştır.

Tasarının 1 ve 2 nci maddeleriyle yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 3 ve 4 üncü maddeleri komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Anayasa Komisyonuna gönderilmek üzere, Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Tayyar Altıkulaç</i>	<i>Ö. Vehbi Hatipoğlu</i>
İstanbul	Diyarbakır
Sözcü	Kâtip
<i>Yusuf Bacanlı</i>	<i>Mikail Korkmaz</i>
Yozgat	Kırıkkale
Üye	Üye
<i>Tuncay Karaytuğ</i>	<i>Celal Topkan</i>
Adana	Adıyaman
Üye	Üye
<i>Sadi Somuncuoğlu</i>	<i>Şaban Karataş</i>
Aksaray	Ankara
Üye	Üye
<i>Yusuf Ekinci</i>	<i>Ali Haydar Şahin</i>
Burdur	Çorum
Üye	Üye
<i>Ahat Andican</i>	<i>Hasan Dikici</i>
İstanbul	Kahramanmaraş
Üye	Üye
<i>Avni Doğan</i>	<i>Mustafa Dedeoğlu</i>
Kahramanmaraş	Muğla

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 59 UNCU, SİYASÎ PARTİLER KANUNUNUN
11 İNCİ MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/567, 1/566, 2/404, 2/455, 2/461

14.4.1997

Karar No. : 14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca;

– Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 30 Arkadaşının; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), 1.8.1996,

– Gümüşhane Milletvekili M. Oltan Sungurlu ve 3 Arkadaşının; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/455), 3.10.1996,

Tarihlerinde Tali Komisyon,

– İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının; Siyasî Partiler Kanunu ile Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa Önerisi (2/461), 8.10.1996,

– Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ((2/567), 22.11.1996,

– Yükseköğretim Kanununun 59 uncu, Siyasî Partiler Kanununun 11 inci Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/566), 9.1.1997,

Tarihlerinde Esas Komisyon,

Olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun, 2.12.1996 tarihli ve A.01.1.ANK, 166 sayılı yazısı ile, 2/404 ve 2/455 esas sayılı Kanun tekliflerinin 1995 yılında 4121 sayılı Kanunla gerçekleştirilen Anayasa değişikliğine uyum sağlanması amacıyla yönelik olduğu belirtilmiş ve bu nedenle Esas Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havalesinin sağlanması istenmiş; bu durum Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığınca da uygun görülmüştür.

İçtüzüğün 34 üncü maddesi gereğince Genel Kurulun 3.12.1996 tarihli 25 inci Birleşiminde bu görüş bilgiye sunulmuş ve 3.12.1996 tarihinde teklifler Esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Teklifler ve Tasarı Komisyonumuzun 20.3.1997 tarihli toplantısında Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Teklifler ve Tasarı, 23.7.1995 tarihli ve 4121 sayılı Kanunla gerçekleştirilen, Anayasanın 68 inci maddesinde yer alan yükseköğretim elemanları ile öğrencilerinin siyasî partilere üye olabilmelerine yönelik düzenlemelerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesine yansıtılmasıyla ilgilidir. Bu nedenle Komisyonumuz teklifleri Anayasaya uyum kanunlarını görüşmek üzere kurulan Partilerarası Özel Komisyonun mutabakat metni olan "Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 10 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kanununun 59 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/567) nde birleştirerek görüşmeyi kararlaştırmıştır.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

– Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları ve Yükseköğretim Kurulu üyelerinin siyasî partilere giremeyecekleri yönündeki Anayasa hükmünün değiştirilmesi nedeniyle bu değişikliğin Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesine yansıtılması gerektiği;

– 59 uncu maddede yapılması öngörülen değişikliğin yükseköğretim kurumlarının siyasî bir arena haline gelmesini önleyeceği,

– Bilim adamlığı kimliğinin hiçbir zaman siyasî kimliğin ardında kalmaması gerektiği, aslının bilim adamlığı vasfı ve tarafsızlığın sağlanması olduğu,

– İlim haysiyeti çizgisinde görev yapmanın asıl olduğu ve bu nedenle, yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanlarının siyasî partilere Anayasa değişikliği doğrultusunda üye olabileceklere, ancak yükseköğretim kurumlarındaki görevlerini aksatmamak ve bir ay içinde kurumlarına bildirmek kaydıyla siyasî partilerin merkez organları ile bunlara bağlı araştırma ve danışma birimlerinde görev alabilecekleri;

– Yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanlarından siyasî partilere üye olanlarla, siyasî partilerde görev alanlarının bir ölçüde de olsa kamu gücünün kullanılması nedeniyle Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetim Kurulu üyesi, rektör, dekan, enstitü ve yükseköğretim müdürü ve bölüm başkanı olamayacakları, bunların yardımcılıklarına seçilemeyecekleri,

– Getirilen düzenleme ile yükseköğretim elemanlarının bir yandan öğrencilerin ve kamuoyunun gözünde çok fazla politize olmuş, partizan bir tutum içinde görülmemesini sağlayacağı, bir yandan da Türk siyasal yaşamına olumlu katkılar getirebilecek bir konum içerisinde sorunun çözülebileceği,

– Yükseköğretim öğrencilerinin siyasî partilere üye olmaları imkânı getirildiği, ancak öğretim elemanları ve öğrencilerin yükseköğretim kurumları içinde parti faaliyetinde bulunamayacakları ve parti propagandası yapamayacakları,

Vurgulanmıştır.

Teklifin tümü gerekçesiyle birlikte uygun görülerek, maddelere geçilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi ile ilgili olarak son fıkrasının metinden çıkarılması yönündeki önerge Komisyonumuzca kabul edilmemiştir. Önergenin kabulü halinde yükseköğretim kurumlarının siyasî faaliyetlerin odağı haline geleceğine bilimsel çalışmaların ve yükseköğretim kurumlarındaki öğretim sürecinin zarar göreceğine dikkat çekilmiştir. Teklifin 1 inci maddesi tümü üzerinde dile getirilen düşünceler doğrultusunda kabul edilmiştir. Ancak redaksiyon yetkisi çerçevesinde 1 inci maddenin son fıkrasında geçen "öğretim üyeleri", "öğretim elemanları" şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin yürürlüğü düzenleyen 2, yürütmeyi düzenleyen 3 üncü maddeleri ve tümü Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkanvekili
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
Üye
M. Seyfi Oktay
Ankara
Bir konudaki karşı
görüşüm eklidir.
Üye
Turhan Güven
İçel
Üye
Ali Oğuz
İstanbul
Üye
Abdullah Özbey
Karaman
Üye
Metin Bostancıoğlu
Sinop

Kâtip
Hayrettin Dilekcan
Karabük
Üye
Lütfi Doğan
Gümüşhane
Üye
Süleyman Arif Emre
İstanbul
Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Metin Perli
Kütahya
Üye
Hikmet Sami Türk
Trabzon

KARŞIOY YAZIM

Bu teklifle yapılması amaçlanan; Yükseköğretimle ilgili olarak Anayasa'da yapılan değişikliklerin Yüksek Öğretim Kanununa yansıtılmasıdır.

Bilindiği gibi Anayasa'da yapılan değişiklikler esas itibarıyla siyasal katılımı genişletmek, siyasetin önündeki yasakları kaldırmak, siyaseti gerek katılım ve gerekse siyasal düşünceler ve görüşler açısından zenginleştirmek ve güçlendirmek doğrultusunda olmuştur.

Teklifin 1 inci Maddesinin ilk iki fıkrası Anayasa'da yapılan bu değişiklikler doğrultusunda gerçekleştirilecek bir düzenlemeyi içermektedir. Ancak 1 inci Maddenin son fıkrası çok sakıncalı ve Anayasa değişikliğinin amacına ters düşen bir yasağı getirmektedir.

Bu fıkra ilk iki fıkranın verdiklerini adeta geri almaktadır. Deyim yerinde ise; 'Kaşıkla verilen kepece ile alınmaktadır'.

Bir defa, parti faaliyetinde bulunmanın ve parti propagandası yapmanın kriteri, ölçütü nedir? Hangi tavırlar ve hangi düşünceleri sunmak parti faaliyeti veya parti propagandası olarak nitelendirilecektir?

Bilim adamlarının merkez organlarında görev almalarının amacı, parti politikalarına zenginlik ve bilimsellik katmaktır.

Diyelim ki bir partinin merkez organında görev alan bir öğretim elemanı bilimsel bir çalışmasını, belli bir tezini partinin yetkili merkez organına parti politikası olarak kabul ettirdi. Bu öğretim elemanı böylece amaçlanan bir işi, yapması gereken bir işi yerine getirmiş ve yapmış olacaktır.

Bu yasak fıkrası hükmüne göre bilim adamının bu tezi parti politikasına dönüştürüldükten sonra, bu şahıs bu tezlerini üniversite içerisinde yineliyemeyecek ve savunamayacaktır. Zira o andan itibaren kendi tezini savunmak parti propagandası olarak nitelendirilecektir.

Konuya bir başka açıdan yaklaşacak olursak; ülkenin temel sorunları partilerin politikalarında değerlendirilmekte ve genelde partilerin farklı görüşlerle çözüm önerileri kamuoyuna sunulmaktadır.

Bir öğretim üyesinin, bir bilim adamının bilimsel çalışmalarıyla vardığı sonuçlar herhangi bir partinin politikalarıyla çakışıyorsa bu bilim adamı parti propagandası yapmış olacaktır.

Peki bu yasaklar nasıl izlenecek? Kim izleyip değerlendirecek? Üniversite içerisine karakol mu kurulacak?

Bütün bu durumlar karşısında bilim özgürlüğünden, bilimsel özerklikten söz edilebilecek midir?

Bu düzenleme üniversite öğretim elemanına şeklen siyaset yapma imkânı verirken, öğretim elemanını bilimsel özgürlükten yoksun bırakacak bir düzenlemedir.

Böyle bir yasaklama, üniversite içerisinde çok büyük huzursuzluklara neden olacaktır. Bilim adamı YÖK ve başka etkenler karşısında kendisini güvencede göremeyecektir.

Bu durumda ya siyasete girmeyecek veya bilimsel çalışmalarını sınırlayacaktır.

Bu ülke bilim adamına, üniversitesine güvenmeyecek de kime güvenecektir? Bir bilim adamının üniversite içerisinde kaba bir partililik yapabileceğini düşünmek, bilim adamının saygınlığından kuşku duymaktır. Üniversitenin kendi içerisinde etik kuralları, kendine özgü gelenekleri vardır. Kaba partililik yapan bu kurallar ve gelenekler karşısında hoşgörü ile karşılanmaz.

Bırakalım üniversite uygar ilişkiler içerisinde kendi sorunlarını kendisi çözsün.

Bu düzenlemeyle öğrenciler de kendi görüşlerini ifade edemeyecekler ve görüş oluşturmaya-
caktlardır. Öyle anlaşılıyor ki, bu yasağı getiren anlayış öğrencilerin birlikte çalışmalarının, beraberliklerinin ancak düşüncelerini ifade etmemek suretiyle gerçekleştirilebileceğine inanmaktadır.

Oysa ki bu anlayış uygar bir anlayış olamaz. Önemli olan gençlerin kendi görüşlerini özgürce söyleyerek ve uygarca ilişkilerle birlikteliklerini gerçekleştirmektir.

Bu imkânı üniversite öğrencilerine vermezsek uygar ilişkileri toplumda nasıl temellendireceğiz?

Bütün bu nedenler karşısında maddenin son fıkrasıyla getirilen yasağı çok gereksiz ve çok sınırcı buluyorum.

Bu nedenle de bu fıkraya karşıyım.

Saygılarımla.

M. Seyfi Oktay

Ankara

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ HASAN KORKMAZCAN İLE SİYASÎ PARTİ GRUPLARINI
TEMSİLEN 10 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ
**YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 59 UNCU MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. — 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siyasî partilere üyelik ve görev alma

Madde 59. — Yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanları, siyasî partilere üye olabilirler; yükseköğretim kurumlarındaki görevlerini aksatmamak ve bir ay içinde kurumlarına bildirmek kaydıyla, siyasî partilerin merkez organları ile onlara bağlı araştırma ve danışma birimlerinde görev alabilirler. Şu kadar ki, bu durumdaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu ve Yüksek Öğretim Denetim Kurulu üyesi, rektör, dekan, enstitü ve yükseköğretim müdürü ve bölüm başkanı olmazlar, onların yardımcılıklarına seçilemezler.

Yükseköğretim kurumlarının öğrencileri, siyasî partilere üye olabilirler.

Siyasî partilere üye olan öğretim üyeleri ve öğrenciler, yükseköğretim kurumları içinde parti faaliyetinde bulunamaz ve parti propagandası yapamazlar.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN 59 UNCU MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 59 uncu maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siyasî partilere üyelik ve görev alma

Madde 59. – Yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanları, siyasî partilere üye olabilirler; yükseköğretim kurumlarındaki görevlerini aksatmamak ve bir ay içinde kurumlarına bildirmek kaydıyla, siyasî partilerin merkez organları ile onlara bağlı araştırma ve danışma birimlerinde görev alabilirler. Şu kadar ki, bu durumdaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu ve Yüksek Öğretim Denetim Kurulu üyesi, rektör, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürü ve bölüm başkanı olmazlar, onların yardımcılıklarına seçilemezler.

Yükseköğretim kurumlarının öğrencileri, siyasî partilere üye olabilirler.

Siyasî partilere üye olan öğretim elemanları ve öğrenciler, yükseköğretim kurumları içinde parti faaliyetinde bulunamaz ve parti propagandası yapamazlar.

MADDE 2. – Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

